

Narodna Straža

IZLAZI SVAKE SOBOTE. — PRETPLATA IZNOŠI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJEŠTO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK, POŠT. PRET. 17. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

BROJ 40.

ŠIBENIK, 15. STUĐENOGA 1927.

GODINA VII.

Politika mira i politika rata.

D. - Ministar vanjskih poslova naše države g. dr. Voja Marinković potpisao je ugovor o prijateljstvu sa Francuskom. Na tome paktu radilo se dugo vremena i konačno je rođeno.

Mi se iskreno veselimo svakome činu bratstva narodâ, jer to vodi ka miru. Trebalo je da dođe jedan strašni rat i da stotine hiljada ljudi padnu kao žrtve. Trebalo je da nađemo uništenje gospodarstva, opća poslijeratna kriza i sve ono zlo, koje donosi rat, i jedva u neke nekavice narodi su — u mnogo slučajeva nesvjesno — počeli osjećati, da jedino u miru ili, da tako kažemo, u formalnom, djelimičnom miru — u neklanju, postoji zalag ljepše budućnosti ljudskoga društva.

Čemu da se ljudi tuku, ubijaju, krvare? Zar mačem ili ratnom tehnikom da si prisvoje pravo i pravda? Ta to je očevitno protivarijeđe. U ratu odlučuje sve drugo, a najmanje pravda. Odlučuje sila, a Pascal je lijepo kazao, da je sila bez prava nasilje. Pobjedi li strana, koja ima pravo, dobitak je na prava malen, a pobjedi li nepravda, gubitak je vidljiv. A u oba slučaja nastupaju teške ratne posljedice, koje donasjaju nove krize, nove sporove, radi rješenja kojih treba ponova poseći za oružjem. Nastaje kovrtljaj. Uvijek isto. Uvijek klanje. Tuku se ljudi, da obrane Pravdu, a Pravda a katu drhće.

Ne bojim se, da će me tko nazvati defetistom, ako kažem, da današnji način mišljenja i rasuđivanja ne odgovara najprimativnijim socijalnim zahtjevima; ne bojim se, da ću dobiti anatema, ako kažem, da za me danas nijesu junaci hrvatskog i

srpskog naroda razbojnik Musa Kesedžija i pijanica Marko Kraljević. Možemo i dalje ići i kazati, da je doba, kad se „u ime Načije“ opravdavalasvaka nacionalna pogriješak ili mana, davno prošlo. Budimo istini vjerni i pravedni prema sebi i bližnjemu ne samo po krvi i jeziku, nego i po obliku i duši. Uklanjanje pogibelji klanja samo je jedan mali dio mirovne politike, i ako je važan i potrebit. No rat nije sam sebi uzrok! Treba ukloniti svô ono zlo, što je uzrokom klanju. Treba da budemo pravedni ne samo onda, kad je to nama u korist, nego i kad može naš lični ili skupinski egoizam da bude pogođen. Mi vičemo na nepravdu, po kojoj je preko pola milijuna Hrvata i Slovenaca bilo prisuđeno Italiji, a nema sumnje, da bismo kliknuli, da nam je uspjele dobiti ne Soču za granicu, nego Tagliamento, pa da je jednom isto takvom nepravdom pripao velik broj ljudi drugoga nacionalnog osjećaja našoj državi. Mi, koji toliko vičemo na glasoviti Salandrin *Sacro egoismo*, koji smo ogorčeni protivnici fašističkoga vjerovanja — upali bismo u to isto fašističko vjerovanje, koje kaže, da je egoizam od krajnjih granica dobar i svet.

I dok takvoga mišljenja ne nestane, nema pravoga, a ne samo formalnoga mira. Gospodo, koja vodite politiku, prikrbite, da narod odbaci iz ruku oružje, ali postarajte se, da bude razoružan i njegov duhl imate primjer u Češko-Slovačkoj republici, gdje su si krvni neprijatelji Nijemci i Česi dali ruke. Učinite, da i na našem jugu prema Bugarskoj dođe do stvarnoga mira. Sve može pravednost i demokratija! I ne sumnjamo, da će one pobjediti!

Zadnje izjave gospodina načelnika.

Otkada je položaj g. Kožula, kao gradskoga načelnika, postao kritičan, on je nalazio potrebitim, da dade često štampi razne izjave. Većinom su te izjave zvučile, kao da bi se on na načelničkoj stolici osjećao do u vječnost nepokolebivim. Zadnje izjave ne zvuče više tako. Prije bismo rekli, da je to radije labudov pijev.

Zasluga je, da se malo na njih osvrnemo, tim više, što on nije ovoga puta samo u svoje ime progovorio, nego i u ime nekih - ozlovoljenih i ogorčenih vlasti! Da li je on tim vlastima napravio takvom izjavom osobitu uslugu, sumnjamo. Osobito kad pomislimo, da nije ni sam sebi, jer je građanstvo još više izazvao na zasluženi odgovor. Ipak teško nam je uopće vjerovati, da su ga te vlasti ovlatile, da u ime njihovo govori i da bude tumačem njihove zlovolje i ogorčenosti. Stojeći na čisto zakonskom stanovištu opće je pravilo, da vlasti u pitanjima općinske autonomije nemaju što da kažu, osim u koliko im neki paragrafi općinskoga pravilnika ne daju riječ. No u pogledu odlučivanja u vlastitom djelokrugu, biranja načelnika i drugih časti i službenika,

ne samo nemaju što da kažu, nego su prve zvane, da respektiraju prava i slobodine građana, zakonom zadržane. Svaka ingerencija sa strane nedozvoljena je i mora se od svih građana odbiti i osuditi. Zato neki utjecaji i presije, što su se u zadnje vrijeme vršile sa svrhom, da se pošto pote uzdrži g. Kožula na položaju, bez obzira na to, što su svršile sa fiasom (čast g. Šainu, op. ur.), nijesu zaista doprinjele podizanju prestiža onih, koji su ih vršili ili dali vršiti.

G. Kožul ima najmanje prava, da se tuži na raspust i da jadikuje nad golemim troškovima za izbore. Da su mu opć. financije toliko na srcu, mogao je on prištedjeti općini te goleme troškove time, što se mogao odreći načelnštva. I neka bude uvjeren g. Kožul, a to zna cio Šibenik, da se on odrekao, izbor njegovoga nasljednika i ostale uprave bio bi se glatko i bez ikakvih poteškoća izvršio, jer baš najveća poteškoća svemu bila je samo njegova osoba.

Inače mogao je to on i sa drugih razloga učiniti i mnogo ranije. Dr. Kožul je bio izabran na programu Radićeve stranke, te samo to činje-

nici mora da zehvali, što je, i ako nerodeni Šibenčanin, došao do te časti. Kad se on ono à la Nikić raskrstio sa Radićem, politička korektnost i najelementarnija pristojnost zahtijevala je, da se on odrede ne samo časti načelnika, nego i vijećnika. Ipak on toga nije učinio, kao što toga nije učinio, kad nije više raspolagao većinom u vijeću zato, što ga nijesu više htjela podupirati četiri vijećnika Hrv. Pučke Stranke, a kasnije još četiri iz Radićeve stranke. Dr. Kožul se nije odrekao ni onda, kad mu je formalno, u ime novo nastale većine, dvaput zasebice izrečen u vijeću glas nepovjerenja. On nije amatrao to najprirodnijim izlazom ni onda, kad je onako jedno svršio onaj famozni opć. zajam u dolarima razglašen i razbunjan u svoj jugoslavenskoj štampi.

Preko svega toga još bi se moglo preći, jer napokon to su pitanja ličnog ukusa. No ima drugih objektivnih činjenica, preko kojih sigurno nijesu prošle pozvane vlasti, jer je n. pr. Oblasni odbor iza jedne revizije, izazvane od g. Dane Škarice u oblasnoj skupštini, i ako je ta revizija bila samo djelomične prirode, predložio g. Vel. Župan raspust opć. zastupstva. Činjenica je također, da je g. Vel. Župan prigodom svoga zadnjeg boravka u Šibeniku i nakon saslušanja predstavnika stranaka izjavio g. dru Smolčiću, da se istu večer vraća u Split i da će sutradan uslijediti raspust. Zašto je g. Vel. Župan svojoj riječi dao tako dugi rok, to je pri utvrđenim od njega činjenicama, a nepovoljnim za upravu, irelevantno. No stoji, da se, otkad je g. Kožul načelnikom, nikad nije potpuno održala jedna sjednica vijeća. Općina nema redovitoga proračuna ni redovitih konačnih računa. Sve, što god je potrošio g. Kožul; sve, što je dugova učinio (a ti su golemi); sve, što je izvršio ili počeo vršiti — sve je vršio samovoljno i bez zakonite osnove, a pogotovo bez ikakvoga racionalnog plana ni sistema. Zato i ono, što je dobro, osobito u tehničkom pogledu, ispalo, i glede čega mu nitko ne će poreći dobru volju ni zauzetnost, sve je zasjenjeno od katastrofalnoga stanja, u kojemu se nalaze općinske financije. Grehota je samo, što g. Kožul tako kasno najavljuje štednju i obustavu radnja, čak i vodi dovođa — gdje općina još nije ništa doprinijela ili veoma malo — i traži razlog toj mjeri u raspustu? Hvalevrijedna štednja sada, kada nema ni pare u opć. blagajni, ni da se redovito plate opć. činovnici i radnici! Čini se, da se g. Kožul držao gesla onoga francuskoga kralja: Apres moi le déluge: Iza mene potopl! I zbilja on ostavlja svojim nasljednicima nezavidnu baštinu, plaćanje dugova, koje je on za općinu tako ležerno i bez ovlaštenja nagomilao!

Bog ma prostio, a Šibenčani ma to ne će zaboraviti!

ZASTUPNIK,

dobro uveden traži se od tvornice sapuna za Šibenik. Pomenu pod „Sapunara 51-5“ na I. Blocknet, Zagreb 1-78.

Ugovor prijateljstva s Francuskom.

11. t. mj. potpisali su u Parizu ministri vanjskih poslova Briand i Marinković ugovor o prijateljstvu i konvenciju o arbitraži između Francuske i Jugoslavije. Vojne konvencije nema, jer je između Francuske i Jugoslavije sklopljena vojna konvencija još g. 1920. Ugovor, koji se ima potpisati izrađen je g. 1924. i g. 1925. a g. 1926. je parafiran u Ženevi. Od toga vremena nije u ovim dokumentima promijenjena ni jedna riječ. Najvažniji član ugovora o prijateljstvu sadrži: „Ako bi usprkos miroljubivih želja Francuske i Jugoslavenske vlade bila jedna ili druga zemlja bez provokacije s njihove strane napadnuta; to će se obe vlade bez gubitka vremena obavistiti o svojim međusobnim namjerama, kako će u okviru Društva Naroda obraniti svoje opravdane nacionalne interese i osigurati očuvanje stanja, stvorenog ugovorima o miru“. Osim gore spomenutih ugovora priložen je protokol, u kojem se govori o napadaju na Francusku ili Jugoslaviju bez provokacije s njihove strane od strane treće sile. Međutim taj protokol ide još i dalje od ugovora u toliko, što ističe međusobnu pomoć i potporu u okviru statuta Društva Naroda, koji imaju obe države u slučaju navale pružiti jedna drugoj.

Ugovor je potpisan za vrijeme svečane proslave devet godišnjice primirja, pak je tako Paris bio okiđen i slavenskim i jugoslavenskim zastavama.

Potpis ovog ugovora znači jednu novu etapu jugoslavenske politike, što ju je nakon lakaške politike dra Ninčića prema Italiji aveo dr. Marinković, pošto daje Jugoslaviji zaleđe u njenoj borbi prema Italiji. Stoga ovaj ugovor predstavlja jak udarac za Italiju i njezinu izazivačku i intrigantsku politiku. Imat će on također veliki upliv i na našu nutarnju politiku, jer daje veću mogućnost konačne stabilizacije države.

Seljačko-demokratska koalicija.

Približavanje političkih brodolomaca radićevaca i pribićevevaca zadnjih je dana već toliko uznapredovalo, da su 10. t. mj. održali prvu sjednicu novoosnovanog „Seljačko-demokratskog kluba“, o kojoj je izdano slijedeće službeno saopćenje:

„U dosadašnjim razgovorima, koji su se vodili između predsjednika kluba Hrvatske Seljačke Stranke, u jedinje tog sa zastupnicima Slovenske Kmetake (Seljačke, i Crnogorske Stranke te kluba SDS, kao i pojedinih predstavnika tih klubova, raspričana je temeljito sveukupna politička situacija i pošto je utvrđena istovjetnost u shvaćanju i prosuđivanju te situacije, sazvana je zajednička sjednica obaju klubova na 10. XI. 1927., pa je u toj sjednici jednoglasno donešena ova

Rezolucija

Klubovi HSS i SDS u zajednici sa Zemljoradničkim Klubom podni-

Pušenje je otrovi!

Svatko se može igrajući odučiti po zdravlje škodljivog pušenja s Dr. RASCHER-A PUTSCHTABLETAMA. 1 omot Din 30 i poštarina. potpuna kura od 5 omota Din 145 franko razaišlje tt. „Aurora“, Sremska Kamenica br. 24. (Dobiva se također u većini apoteka i drogerija)

kao kakve robove, jer se boji, da bi se mogle sastati sa princicom Carolom. Bratianu je svijestan, što ga može snaći, ako se Carol povrti u Rumunjsku. Tvrdi se, da će doktora čljava kraljevska porodica biti stavljena pod nadzor, a Bratianu se kani proglasiti diktatorom.

Općinski izbori u Engleskoj.

1. t. mj. obavljani su u Engleskoj općinski izbori. Radnička je stranka u 330 općina doživjela veliki uspjeh na šteta vladine konzervativne stranke i engleskih liberala. Radnici, koji su dosad imali 184 opć. vijećnika, dobili su sada 100 novih, dok konzervativci, koji su dosad imali 330 opć. vijećnika, izgubili su 71, a liberali su od dosadnjih 130 izgubili 21.

Ovaj uspjeh radničke stranke imade veliko političko značenje. Baš zato sadašnja konzervativna vlada misli odgoditi parlamentarne izbore do mjeseca srpnja 1929., u nadi, da će do toga vremena u narodu postati obljubljenijom.

Pobjeda HPS na općinskim izborima.

6. t. mj. obavljani su u Sinju izbori novog općinskog vijeća, na kojima je HPS odnijela sjajnu pobjedu. HPS dobila je 1725 glasova — 13 vijećnika, radikali 1425 glasova — 10 vijećnika, radićevci 1119 — 8 vijećnika, samostalni demokrate 778 glasova — 5 vijećnika i davidovićevci 150 glasova — 1 vijećnik. Ukupno je bilo predano 5197 glasova, a količnik je bio 137. Opaža se veliko opadanje radićevaca. Od prošlih opć. izbora, na kojima su bili dobili 2026 glasova, spali su sad na 1119. Hrv. Pučka Stranka naprotiv, koja je na prošlim opć. izborima bila dobila 1407, sada je porasla na 1725 glasova. U prošlom opć. vijeću bio je ovaj razmjor vijećnika: HSS 14, HPS 10, radikali 7, samostalni demokrate 5 i 1 radnički mandat, koji je bio ukinut.

U Drniša od 37 vijećnika dobila je HSS 18, dok ih je u prijašnjem vijeću imala 25. Radikali su dobili 12 vijećnika, HPS 4 vijećnika, demokrate 2 vijećnika i federaliste 1 vijećnika.

U Klisu radićevci su dobili 18 vijećnika, HPS 3, i davidovićevci 4. U Promini-Oklaju zajednička lista HPS i HSS dobila je 13 vijećnika, dok je radikalna-demokratska-zemljoradnička lista bivšeg načelnika M. Škovrlja dobila 12 vijećnika. U Ninu su nastupili pojedini vođe sa svojim ličnim listama te su pojedini dobili: Dr Miletić 276, Vignato 246, Kovačević 97, Martinović 75, a Gavan Tomislav 45 glasova. Posvuda se dakle može opaziti stalni napredak Hrv. Pučke Stranke!

Callesova strahovlada u Meksiku.

Bivši kandidat za predsjednika u Meksiku general Arnulfo Gomez i četiri druga oficira zarobljeni su nakon kratke borbe kod Tecocela blizu Versa uza i zatim umoreni

„Corriere della Sera“ javlja iz New Yorka, da je general Gomez pao u ruke vladinim trupama radi izdaje svojih pristaša. General je pokazao kod smaknuća stoički prezir smrti. Molio je samo, da mu dopuste napisati tri pisma: ženii, majci i liječniku buntovnika. Zatim se u putio na stratište i rekao oficirima: Zbogom! Opraštam izdajicama te očekujem s potpunim mirom puštanu salvu.

Policija je uhvatila pet sanduka dokumenata o revolucionarnom gibanju ustaša. Očekuju se nova smaknuća.

Prema najnovijim vijestima zarobljen je te strijeljan i general Almada.

IZ GRADA I OKOLICE.

Rapalski Dan. Mjesna podružnica „Jug. Matice“, prigodom 7. tužne obljetnice „Rapalskog Dana“ dala je po gradu izložiti i afiširati razne prigodne letake i proglose, a u subotu uvečer u prostorijama „Sokolskog Društva“ priredila prigodno predavanje, koje je održao g. prof. Gršković. U svom osobito uspješnom i efektom predavanju g. profesor živim crtama ocrtao je boli, progone, muke i svu nesreću naše braće pod Italijom te pozvao prisutne, da ne zaborave na njih, dok ne svane i njihov dan slobode. Nakon predavanja prisutno je rodoljubno građanstvo dalo oduška svom ogorčenju i žalosti za zarobljenom braćom raznim povcima u samoj dvorani, a kasnije i na Poljani i u ulici Kralja Tomislava. I ako su drž redarstvo i kasnije žandarmerija pretjerano energično nasupili te to nastojali spriječiti, ipak je omladina uspjelo mj-stimice da dađe oduška svom ogorčenju i rodoljubnom osjećaju na uspomenu tužne obljetnice Rapalla, dok nije drž aparat naredio i proveo ispražnjenje i Poljane i ulice Kralja Tomislava. — Ovom prigodom su se također sakupljali novčani doprinosi i prodavali prigodna izdanja u korist naše neoslobođene braće.

Iz Uredništva Radi nekih tehničkih zapreka naš list nije izašao već evo čitavi mjesec dana. Naše cij. pretplatnike i čitaoce molimo, da to uvažte. List će sad opet redovito izlaziti.

Poglavar žibenskoga sreza g. R. Mandić premješten je u Split u istom svojstvu, dok u Šibenik dolazi savjetnik g. Stipanović, dosadašnji areški poglavar u Sinju.

Nadučitelj gosp. Josip Karadjole početkom ove škol. godine postavljen je u stanje mira na vlastitu želju iza 33 godine neprekidne učiteljske službe. Gosp. Karadjole, sin ovoga grada, svoju učiteljsku službu započeo je u Tisnoj god. 1894. gdje je ostao četiri godine, kad je bio premješten u Šibenik. God. 1911. otvorio je školu u Docu, gdje je ostao u svojstvu učitelja sve do ove godine. Glavna njegova skrb bila je dobar kršćanski i narodni uzgoj povjerenje mu mladeži. No on je k tomu sudjelovao ne samo u raznim rodoljubnim društvima te u njima obnašao razne časti, već i

u gospodarskim institucijama. Ovom prigodom želimo našem prijatelju i odličnom pristaši, da sretno uživa zaslužno stanje mira, uz želju, da i nadalje sudjeluje u radu na korist što većeg procvata rodnoga mu Šibenika.

Kateheta pravoslavne vjere na gimnazijama stavrofor protoprezviter profesor g. Stevan Javor stupio je nakon 42 godine službe u penziju, dok je na njegovo mjesto stupio svršeni bogoslov g. Radoslav Dobrota.

Porota. Prošlog ponedjeljka 7. t. mj. započelo je porotno zasjedanje u području okružnog suda. — Prva je rasprava vođena protiv Antice Matošić iz Primoštena za zločin u morštva vlastitoga djeteta. 7 mjeseci nakon povratka njezina muža iz Francuske, gdje je bio pošao na rad, rodila je ona muško dijete; odmah se pronijele glasine o nezakonitosti djeteta, a kad Antici to dodijalo, upravo pred tri mjeseca turi ona svom vlastitom djetetu u grlo žlica sode kaustike. Dijete je u groznom mukama umrlo, a majka ga je su više i rukama još gušila. Porota ju je osudila na 5 godina teške tamnice, Branio ju je dr. Š. Vlašić. — Druga rasprava vođena je protiv Mloša Dimitrović, 25 godišnjega poštara iz Knina. On je dugo vremena utjerivao novac poštanskih paketa s pouzećem. Svoju dužnost je vršio besprijekorno, dok je pred kratko vrijeme opaženo, da je zadržao za sebe preko Din 10.000. Kad je novac od njega zatražio, sakrio se, ali je odmah bio pronađen i uhapšen. Na sva četiri pitanja porotnici su odgovorili jednoglasno sa „ne“ i optuženik je riješen. Branio ga je dr. V. Smolčić.

Teror vlasti pred skupštinske izbore. Uoči nedavno provedenih skupštinskih izbora uputio je dr. B. Štambuk, oblasni predsjednik SDS, radi terora vlasti pred izbore protest, na brzojavke ministru predsjedniku V. Vukićeviću, S. Pribičeviću i Lj. Davidoviću. Stoga je na tužba Velikog Župana splitske oblasti vođena 8. t. mj. protiv njega na sudu rasprava, koja je odgođena na prijedlog dr. Š. Vlašića, zastupatelja optuženoga, dok se prikupe još neki podaci za dokaz.

Popravlak drvene obale. Već nekoliko dana popravlja se drvena obala u mru. Svi su stupovi postavljeni i povezani, pa će se uskoro započeti i pokrivanjem.

Još 4 uapšenja Medićevih ortaka. Saznaje se, da je žandarmerija uapsila još 4 Medićeva ortaka. Istraga će iznijeti na vidjelo mnoga nedjela ove razbojničke bande. Očekuju se još i dalja hapšenja ovih gorakih razbojnika i pljačkaša.

Zagrebački direktor državnih željeznica g. Trebinjac i načelnik saobraćajnog odjeljenja g. Filipović pregledali su pred par dana ovdašnju željezničku stanicu.

Uapšen Mile Demo. Žandarmerija je uapsila u Medvidama nekoga Milu Demo, na kojega je pala sumnja, da je jedan od Medićevih ortaka. Kako se sumnjalo, da je on bio drug Jokićev kod pokušane pljačke u stanu župnika vič. Anića, proveden je kroz Zaton, ali seljaci nijesu u njemu prepoznali drugu Jokićeva. Proti njemu se vodi istraga radi krađe 22 ovaca u Gacelozima.

Izgradnja novoga puta Šibenik-Primošten. Saznajemo, da se već izrađuje projekt ovoga važnog puta.

Uapšenje razbojnika Gojke Jokića. Kako je pri pretresu odjeće nedavno uapšena zloglasnog razbojnika Todora Medića nađena krštenica nekoga Gojke Jokića iz Popovića, sud je dao i njega uapsiti. Kad je okovan proveden kroz Zaton, seljani su poznali u njemu žandarskoga narednika, koji je u društvu još jednoga razbojnika, također u žandarskoj uniformi, pokušao pljačku u kući tamošnjega župnika vič. Anića. On to sve poriče, ali su seljaci tako uvjereni o tome, da o istinitosti nema sumnje.

Vinogradarstvo. Općina savjesno radi oko unapređenja našega vinogradarstva, pa je u tu svrhu izdala i poseban oglas, prema kojemu će se na molbe, koje joj pojedinci u pute, pobrinuti, da dobiju lozu za sadenje i alat za kalamjenje.

Rušenjem stara prignječeni i smrću Dok su Remigij Olivari i sin mu Vjekoslav iz Realna radili u star pred kućom, ušao je na nesreću u kuću, kamo ga je otac poslao mladi sin Olivarijev Ante. Stariji brat Vjekoslav nije za to znao i bio je toga časa srušio veliku gomilu, koja je dječaka zatrpala i tako prignječila, da je nakon 10 minuta izdahnuo.

Pljačkaši u žandarskim uniformama. Nedavno su u Zato u kod Obrovca u kuću nekog Vojkića, koji se upravo povratio iz Amerike, došla dva razbojnika u žandarskim uniformama i zahtijevala, da im se otvore svi ormari i skrinje, jer da tobože imaju nalog, da to pregledavaju. Kad se žena spomenutoga Vojkića krestoko usprotivila, razbojnici su stali groziti i na koncu njezina jetva iz straha sve otvorila. Razbojnici su tada pokupili svu robu i nešto novca u vrijednosti od Din 10.000 i pobjegli. Sada je žandarmerija uapsila pod sumnjom u Obrovce dva brata Ivana i Luka Maričić.

Brill

BISER KREMOVA ZA OBUČU.

SVETLA GLAVA

PEČE
TER ZA

Dr. OETKER
OVIM
BACKINOM

Najbolje iskušane recepte šalje na želju besplatno i prosto od poštanskih pristojba
Dr. Oetkera ilustrirana knjiga recepta sadrži oko 200 prvovrednih recepta sa 51 slikom. Cijena Din 5.- dobiva se svagdje. U slučaju, da je ista rasprodana, tražite izravno kod Dr. Oetkera, Maribor.

Jeli su Klubu Demokratske Zajednice predlog za ujedinjenje cjelokupne demokracije u jedan zastupnički klub. Pošto je taj predlog za sada samo načelno primljen, a iz razloga političke taktike nije proveden, to se oba kluba HSS i SDS, da učine prvi veliki korak ujedinjenja demokracije, a na programu sadržanom u spomenutom predlogu od 22. X 1927. demokratskoj zajednici, udružuju u seljačko-demokratsku koaliciju.

Organ Seljačko-Demokratske Koalicije jest „Klub seljačko-demokratske koalicije, koji će održavati sjednice redovito jedna put mjesečno. Na tim sjednicama predsjedavat će izmjenice sadašnji predsjednici obaju koaliranih klubova, koji su istodobno i vođe Seljačko-Demokratske Koalicije.

Briga o jedinstvu parlamentarne akcije Seljačko-Demokratske Koalicije i o održavanju njenih sjednica povjerava se Poslovnom Odboru S.

D. K. od osam članova, u koji oba udružena kluba izašlja po četiri člana. Dosadašnji posebni klubovi kao stranački orga i i parlamentarno-tehničke jedinice ostaju i dalje. Seljačko-Demokratska Koalicija može ući samo u takvu vladu, koja će značiti promjenu današnjeg političkog sistema u duhu demokracije, parlamentarizma i ravnopravnosti. Oba kluba S. D. K. obezvužu se, da jedan bez drugoga ne će ući ni u kakvu vladu. Nijedan od obaju klubova ne može praviti nikakav posebni sporazum sa drugim nekim klubom ili strankom.

Ovu rezoluciju, primljenu jedoglasno na zajedničkoj sjednici klubova HSS i SDS potpisuju predsjednici obadva udruženih klubova i time ona stupa na snagu.

U poslovni odbor koalicije izabrani su od samostalnih demokrata dr. Gregor Žerjav, dr. Svetislav Popović, Večeslav Vilder i Juraj Demetrović, a od HSS dr. Sekula Drijević, dr. Vlatko Maček, Josip Predavec i Pucelj.

Radićevci su Pribičeviću i njegovim zastupnicima priredili burne ovacije. Sjednicu je otvorio Stjepan Radić. U svom govoru je rekao, da više nema nikakvog separatizma, ni hrvatskoga ni srpskoga. Sve je to sada jedno. Poslije toga su se Radić i Pribičević srdačno izgrlili i izlju bili.

Zatim su radićevci i pribičevićevci imali zajedničku večeru. Radić je dokazivao, da je dobro, što su se on i Pribičević razili, jer inače ne bi imali današnjega iskustva. On je okupio Hrvate, a Pribičević dobro upoznao Srbijance. Zatim dokazuje: „Ja planem i rekнем sve; ako on (Pribičević) plane ne kaže, što zna on je realan čovjek... Kada su na ostavili Nikić i Šuperina, tko nam je bio najbolji prijatelj? Pribičević, jer je on tu pokazao svoj karakter. (Burno odobravanje.) Tko nam je bio prijatelj, kada smo mi sa našom parolom demokracije bili pritisnuti?

Pribičević: on je realan političar“.

Dr. Žerjav u svom govoru oborio se na klerikalizam u Sloveniji i rekao, da mu je Radić pri srcu bio uvijek vrlo blizu zbog svoga shvaćanja u borbi protiv klerikalizma, te je izrazio svoju radost, što je do ove koalicije došlo.

Radić i Pribičević bili su do nedavno krvni protivnici, koji su se ganjali kao divlje zvijeri. Pribičević je sadištički pobijao Radića kroz devet godina, a Radić nikoga nije gore psuovao od Pribičevića. Uza sve te nemogućnosti ipak Pribičević i Radić sklapaju sada zajedničku vezu i postaju najbolji saradnici i prijatelji.

„Zajedničko kućanstvo“ Pribičević-Radićevo uređeno je na posevni modernom načelu. U novoj koaliciji obje stranke su potpuno jednake i ravnopravne. 63 Radićeva zastupnika jednako vrijede, koliko i 23 Pribičevićeva. To znači, da je Pribičević „bolja polovica“, jer njegov jedan poslanik vrijedi za 3 radićevca a prema tome on sam vrijedi za 3 Radića. On postaje po tome gospodar u tom kućanstvu. Radić mu je donio u miraz veliki bogati hrvatski seljački narod. Za tim je on hlepio od prvoga početka. Sad će pribičevići imati polje rada među hrvatskim seljaštvom, koje je do sada smatralo Pribičevića najvećim krvnikom hrvatskoga naroda. Odsada Pribičević kao najbliži i najbolji drug Radićev, ima da bude najveći prijatelj Hrvata.

No ta paklena osnova Pribičevića ne smije uspjeti, Radić se previše igra s Hrvatima i prekrvavo im se

ruža. Hrvatski narod reagirat će protiv ove sprege, jer ono, što Radić čini od Hrvata, prelazi već sve granice mogućnosti i dopuštenosti.

Novo kat. akademsko društvo „Mahnici“ u Zagrebu.

U četvrtak 10. ov. mj. održao je glavnu skupštinu Akademski Orlov u Zagrebu. Na toj skupštini provedena je likvidacija Akademskog Orla i ujedno je provedena konstitucija novog akademskog orlovačkog društva pod imenom „Mahnici“.

Akademski Orlovi uvijek su mnogo svojih sila posvećivali radu za ojačanje i proširenje hrvatskog orlovačkog pokreta. Zato je i Akademski Orlov uvijek igrao važnu ulogu u našem Orlovstvu. S veseljem moramo konstatirati, da se ove godine Akademski Orlov, dotično novoosnovano akademsko orlovačko društvo „Mahnici“ mnogo ojačalo i imade velik broj novih članova, koji su iz srednje škole prešli na univerzitet. Akademski Orlovi pomažu mnogo radu HOS-a i Mahničevog Đačkog Orlovačkog Okružja. Već po prvim ovogodišnjim sastancima bivšeg Akademskog Orla moglo se razabrati, da će rad akademskog orlovačkog društva ove godine biti osobito intenzivan.

Diktatura u Rumunjskoj.

Prema pisanju engleskih novina Britana je pravi diktator Rumunjske. Kraljicu Mariju i princess Helenu drži stalno pod nadzorom

Mjesečni štitičnik „Lupa“

zak. zašt. zajednično nepropustljiv, kod sadašnje mode neophodno je potreban, jer kod sjedenja, sporta i plesa damsko bičie — same po sebi u jakim slučajevima njesu dostatne, što je uzrokom, da se rublje i haljine često pokvare. „Lupa“ je priugotovljen iz mekog za pranje podesnog materijala, koji se može i kuhati, neprimjetljiv je, važe 30 grama, gotovo je nerazoriv, šteti i zaštićuje rublje i haljine, te time osigurava umirujući i siguran osjećaj. Mnogo zahvalnica preleži. „Lupa“ će mjesečne gaće sa mnogim njihovim zlim stranama (neprikladno, nezdravo, skupo) sasvim potisnuti. Cijena Din 75.— Mjesečna bičie „Feminosi“ najsavršenija, najzdravija i usljed dugodugo, trajnosti najjeftinija na tome polju, Din 125.— Razaslije se uz pouzdanje napraviti na slijedeću adresu: „Aurora“ k. d., Sremska Kamenica br. 24.

Don I. Vuletin:

Nodečašte u Velehrad (od 12.-18. VIII. 1927.).

Sada je u Bratislavi središte slovačkih katoličkih organizacija, koje imaju svoj dnevnik *Slovak*.

Na stanicu sa nas dočekali slovački Orlovi sa svojim zastavama, i svi organizirani katoli. studenti, a na čelu im apostol. administrator Bratislave biskup nitranaki u svečanom odijelu. Poslije pozdrava i rukovanja sa braćom Slovacima, poslije urnebeanih „Živio! Zdarž Buch i Bog živil“, razdijelili smo se u svratišta, gdje smo imali prenoćiti i željno otpočiniti. Kako je još bilo sunca, okoristili smo se s vremenom, da smo pošli na Hradine, odakle puca divan vidik na grad, Dunav i svu nedoglednu ravnicu sve do Pešte. Tu je bila sazidana jaka obrambena vojarna sa zidovima, debelim preko 2 m. a sa 4 strane utvrđene kule za obranu proti Turcima. Ovu divnu utvrdu je Napoleon upalio g. 1811. „da rasvijetli grad“. Sada strše izgorene i crne zidine. Na zapadnoj strani, na zelenom brežuljku je glasovita radio-stanica, koja svaku večer daje najbolje koncerte.

Uvečer je bila svečane akademija u počast jugoslav. gostima u prostranoj i bogato dekoriranoj dvorani katol. Kazina. Akademiju je

otvorio prigodnim govorom jedan slovački katol. akademski. Za njim je govorio biskup, dr. Jantaš, vatreno i zanosno, lijepo i uzvišeno, braći Slovacima i Hrvatima, koja idu na Velehrad za divnu ideju Čirilo-Metodijsku, „da budu svi jedno,“ tako da je pobrao aplauz i dugotrajni „Živio!“ cijele dvorane. Poslije biskupa govorio je slovački ministar Gadžik, a za njim križevački biskup dr. Njaradi, pa prof. dr. Grivec. Svi su sa svojega staništa razvijali Č. M. ideju u lozinci Papinoj „Pax Christi in regno Christi“. Zatim je ispjevana česka narodna himna. Onda se pojavila na pozornici supruga urednika *Slova* i deklamirala u slovač. jeziku. Zadnji je govorio Janko Borodač, član narodnog pozorišta. Akademija je završena pjevanjem Lijepe naše i slovenačke himne. Oduševljenja ni kraja ni konca.

Premda umorni i sanjivi, pošli smo opet malo na obalu Dunava, po koma prevode mali parobrodi svijet s jedne na drugu stranu. Čudnovata manovra u rijeci obavljaju ovi parobrodi dugim krmlom, što se vače isa parobroda ko duga gondola. Dok dođu do druge strane moraju ići okrenuti dugom stranom broda pre na toku rijeke, a nipošto provom. Tako isto vještim manovriranjem odmah vazu brod uz kraj, b da mašina ništa neradi. — Vidjeli

smo i sjajni hotel-parobrod uz obalu, sjajno rasvijetljen. na palubi koga ad hoc bogatiji građani večeraju i zabavljaju se uz koncert glazbe. — Noć je bila hladna i ugodna, pa smo slatko usnuli u zaista čistim krevetima i lijepim sobama dvaju velikih hotela blizu Dunava.

U Bratislavi smo našli našega dubrovačana dra Šeparovića, koji je asistent klinike, te nas je uputio u mnogim pitanjima. *Slovak* od nedjelje posvetio nam je vrlo simpatični uvodni članak.

U nedjelju 14. kolovoza svećenici su odslužili sv. mise po raznim crkvama a za svjetovnjake bila je skupna sv. Misa jednoga našeg biskupa u stolnoj crkvi sv. Elizabete, preko koje su se pjevale razne slavenske pobožne pjesme. U 9 sati prije podne opet a našim istim vlakom uputismo se dalje k svomu cilju uz zelene slovačke poljane, nasijane krumpirom i sladnom repom, uz bogate šumice, uz livade prepune rumene djeteline. — Po livadama, panim zelene trave, kao kod nas u proljeću, pasa velika stada goveda i bijelih gusaka i pataka. Negdje smo vidjeli oranice bijele, kao pokrivene snijegom. Protumačili su nam, da su to posute vapnom poslije nego izgine djetelina. Tako ostave neko vrijeme, dok se vapno rasevate i pretvori u prah. Za tim preora, tim pokrijepe zemlju i opet siju.

Prolazimo kroz Trnava, lijepo mjesto sa 7 crkvi, kroz Leopoldov, gdje nas Slovaci pozdravljaju mahanjem rubaca u slikovitoj narodnoj. Na postaji Piestany dočika nas glazba sa špalikom školske djece, koja predaju biskupima kite ovjeka. Pozdravni govor pročelnika organizacije, na što biskup Jeglič zahvaljuje i otpozdravlja.

U podne stigli smo u Trenčin. Ovo je varoš od kakvih 10.000 duša u malim Karpatima. Doček na postaji sa glazbom, Orlicama i Orlovima sa svojim društvenim barjaciama. Župnik mjesta drži zanosnu dobrodošlicu i ganut do suza zahvaljuje braći na posjetu u ovo daleko, malo slovačko mjesto. Biskup Bonafačić zahvaljuje i svi biskupi primaju po rukovet crvenih ruža u znak bratske ljubavi. Glazba nas prati do Hotel Tatra, na mjestu Orli i Orlice defiliraju a svijet zanosno pozdravlja i rukuje se s nama. Mjesto je lijepo i čisto sa pravilnim ulicama, bujnim parkovima i novim zgradama. Umjesto smo pohodili bližnju crkvu o. piarista. — Sagrađena je u roman-skom stilu na 3 broda sa 2 zvonika. Veliki je oltar vas od pozlaćenog srebra na 4 kolone, te sve pliva u zlatu pri elektr. rasvjeti. Tron za Svetotajstvoje vas od masivnoga srebra.

(Nastavit će se.)

JAVNA ZAHVALA.

Duhoko ganut mnogobrojnim iskazima saučesća tolikih plemenitih srda- ca u golemoj tuzi, što me je zadesila nenadoknadivim gubitkom pre- mile mi sestre

MARGARITE

koja je za 40 godina moga muko- trpnog dušobrižničkog života bila neprekidno uza me, iz dubine rasvi- jeljenoga srca, nemogući inače, evo i ovim putem najtoplije zahvaljujem svima, koji nastojate, da mi ublaže tešku bol posjetama i tješanjem, br- zojavnim ili pismenim sažalnicama; svima, koji izrekoše, dadoše izreći ili namijenise Misu, Pričest i molitve za dušu neprežaljene pokojnice; oni- ma, koji joj mrtvo tijelo dobrovoljno ponesoše, i svima, koji ga ispratiše do hladnoga joj groba; svima, koji prilozima u razna humanitarna ili kulturna društva blagu joj uspomenu počastiše; riječju: svima, koji mi se

na bilo, koji način u nevolji dođeše. Namijenit ću Misu i trajno mo- liti, da im svima milostivi Bog obilno nadoknadi u svakoj sreći i radosti. Šibenik, 18. listopada 1927.

Nikola Plančić
zač. kanonik

Razne vijesti.

Iz Saveza Pomorskih Radnika trgo- vačke mornarice. Primamo: Upozoruju se svi članovi, da je Savez počeo svojim dje- lovanjem od 1. novembra u bivšim prostori- jama Berze Rada u Splitu (Trumbićeva obala br. 8/L k.) Ujedno se upozoruju svi članovi, da će Odbor vršiti posredovanje za uposlenje svojih članova, dok se definit- vno ne uspostavi stalna Berza Rada Pomoraca Trgovačke Mornarice, koja će se u najskorije vrijeme osnovati. Odbornici: Medić Nikola, Borić Jakov.

PUČKA TISKARA — ŠIBENIK

Prima na izradu sve u tiskarsku struku zasijecajuće radnje. Izradba brza i točna. Uz najumjerenije cijene.

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Ši- beniku — (Predstavnici: Jerolim i Vjeko- slav Matačić).

MALI OGLASNIK

Tražimo mjesne zastupnike

za čitavu državu za prodaju kišnih kabanica privatnicima uz visoku pro- viziju Reflektiramo samo na izvan- redne sile, koje su kao zastupnici sa privatnicima već radili.

Ponude na upravu lista.

Radiona

svakovrsnih hačava Höng i Kosmat, Zagreb, Klaučička cesta 9 imade na skladištu u svakom izboru nove i rabljene uz dnevne cijene. Vanjske se narudžbe obavljaju brzo i sa vjerno.

Tražim zastupnika za Šibenik i okolicu Najveće ovlašteno proizveće za prodaju državnih vredećih pa- pira na otplatu „Slavija K. D., Beo- grad, Kralja Milana 37.

„MODERNO, JEFTINO I DOBRO!“

Dosljedniji ovoj našoj lozinki stavljamo u promet ogromne količine moderne konfekcije uz nenadmašivo niske cijene i

8400 Kabanica za dame iz veoma dobrog vanenog Karo flauša u tamno crvenoj boji, muška fasona, do polovice podstavljena jedno- bojnim satenom, vata, imitirani džepovi, dugmeta, te pojasom otraga

Din 490.

8403 Ženska kabanica iz karoflauš tkanine, dobre kakvoće za nositi otvoreno i zatvoreno, pojas sa sponom, džepovi, potstavljena do bokova

Din 385.

8405 Kabanica za dame iz jedno- bojnog veloura, sa svake strane po dva suprotna naruba, ukras od dugmeta i džepova, potstavljena desiniranim silkom i flanelinom.

U raznim bojama
Din 475.

8417 Veoma ukusan kostim iz jednobojnog veloura. Ukras od tresca, džepova, potstavljen svilenim brokatom, uložena vata, suknja na guma, sa strane uloženi nabor.

U raznim bojama
Din 700.

Najveća trgovačka i otpremna kuća u SHS.

KASTNER I ÖHLER, ZAGREB K-1100

Naš novi bogato ilustrirani ci- jenik „Jesen-Zima 1927-28“ sa nekoliko tisuća slika šaljemo svakome na zahtjev BADAVAL

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

VLASTITA ZGRADA — — —
UL. KRALJA TOMISLAVA 108

Podružnica Šibenik.

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, KOČENJE KRANJ, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLED.

Dionička glavica i pričuva preko Din. 16.000.000.

Ulošci nad Din. 250.000.000 — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAČUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.